

RKH 3 – KANSALLISET LAATUJÄRJESTELMÄT OSANA KESTÄVÄÄ RUOKAJÄRJESTELMÄÄ

LOPPURAPORTTI

2022

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Eläinten terveys ETT ry

ELÄINTEN TERVEYS ETT RY

PL 221, 60101 Seinäjoki

Sisällysluettelo

Hankkeen taustaa ja tavoitteet	2
Kansallisten laatujärjestelmien kehittäminen	3
Nasevan sertifiointi, auditoinnit ja selvitys kansalliseksi laatujärjestelmäksi	3
Nasevan hyvinvointimittarien kehittäminen	5
Sikavan HV-indeksin raportoinnin kehitys	6
Hyvinvointitietojen keruun laajennus siipikarjasektorilla	8
Lääkkeiden käyttömäärien raportoinnin kehitys	9
Tautisuojausten edistäminen	13
Haittaeläintorjunta-oppaiden kirjoitus ja taitto (nauta, sika, siipikarja)	13
Salmonellasaneerausten yhteenveto ja jatkoseurannan kehittäminen	13
Riski- ja avaintilojen tautisuojausten parantaminen	14
Biocheck.UGent® -tulosten raportoinnin kehittäminen	15
Turvallisen eläinliikenteen edistäminen	17
Tuottajien ja eläinlääkäreiden koulutus	18
Biocheck.UGent® -tautisuojausauditointien käytön edistäminen	19
Hankkeen talous ja vaikuttavuus	20
Yhteenveto ja johtopäätökset	21

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Hankkeen taustaa ja tavoitteet

Ruokavirasto myönsi ETT ry:lle ruokaketjun kehittämisen valtionavustusta ajalle 1.4.2020-31.7.2022.

Hankkeessa oli kolme päätavoitetta:

1. Kehittää kansallisia laatujärjestelmiä maito- ja lihaketjuissa. Keskeisinä toimenpiteinä on kehittää todennettujen laatujärjestelmien luomista maito- ja lihaketjuille ja edistää niiden käyttöönottoa, kehittää kansallisen tuotantoeläinten terveydenhuollon hyvinvoinnin mittareita ja raportointia sekä edistää vastuullista antibioottien käyttöä mm. kehittämällä lääkekäytön tiedonkeruuta ja -raportointia.

2. Edistää tautisuojausta ja estää tautien leviämistä alkutuotannossa. Keskeisiä toimenpiteitä ovat yhteenveto salmonellasaneerauksista, tilatason tautisuojauksen parantaminen, eläintautien leviämisen estäminen mm. edistämällä Biocheckin käyttöönottoa nauta-, sika- ja siipikarjatiloiilla sekä turvallisen eläinliikenteen tärkeyden viestinnällinen tehostaminen nautatiloilla.

3. Parantaa tuottajien ja eläinlääkäreiden osaamista eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä viestiä eläinlääkärin roolista osana laatujärjestelmiä. Keskeisiä toimenpiteitä ovat koulutukset mm. mikrobilääkkeiden käytön vähentämiseksi ja tautisuojauksen parantamiseksi.

Laatujärjestelmien kehittäminen	<ul style="list-style-type: none">• Nasevan sertifiointi, auditoinnit ja selvitys kansalliseksi laatujärjestelmäksi• Sikavan HV-indeksi raportoinnin kehitys• Nasevan hyvinvointimittarit• HV-tietojen laajennus siipikarjasektorilla• Lääkekäytön raportoinnin kehitys
Tautisuojauksen edistäminen	<ul style="list-style-type: none">• Haittaeläintorjunta-oppaiden kirjoitus ja taitto (nauta, sika, siipikarja)• Salmonellasaneerausten yhteenveto ja jatkoseurannan kehittäminen• Riski- ja avaintilojen tautisuojauksen parantaminen• Biocheck.Ugent raportoinnin kehittäminen• Turvallisen eläinliikenteen edistäminen
Tuottajien ja eläinlääkäreiden koulutus	<ul style="list-style-type: none">• Eläinlääkäreiden ja tuottajien koulutus ja mikrobilääkekäytön vähentäminen• Biocheck-käytön edistäminen• Nasevan ja Sikavan terveystuokitus-koulutus tuottajille

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Kansallisten laatujärjestelmien kehittäminen

Nasevan sertifiointi, auditoinnit ja selvitys kansalliseksi laatujärjestelmäksi

Nasevan toiminnan valmistelu laatujärjestelmäksi ja esiauditointi toteutettiin aiemmissa ETT:n Ruokaketjuhankkeissa. Kesällä 2021 yksi tämän hankkeen keskeisimmistä tavoitteista saavutettiin, kun ETT:n hallinnoimalle nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä Nasevalle myönnettiin [ISO 9001 -sertifikaatti](#). ISO 9001 -standardi asettaa vaatimukset organisaation laadunhallintajärjestelmälle. Kun Naseva ja Sikava toimivat laatujärjestelmän vaatimusten mukaisesti (=sertifioidusti), edistetään näiden järjestelmien avulla tuotantoeläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä elintarviketurvallisuutta. Sertifikaatin myönsi Kiwa Inspecta.

Auditointien tarkoitus on tarjota ulkopuolinen näkökulma terveydenhuoltokäynnin ja siitä saatavan tiedon laadun kehittämiseksi. EnviroVet Oy auditoi viisi eri eläinlääkäriin tekemää Nasevan vuosikatsausta ja toteutti Nasevan vuosikatsauksen interkalibroinnin.

Vuosikatsauslomakkeelta valittiin auditointiin havaintokohtia, kuten mm. utareterveys, ontuminen, ravinnon ja veden saanti, kuolleisuus, olosuhdetekijät sekä tautisuojaus. Havaintokohdat valittiin Nasevan johtoryhmässä mukana oleville jäsenyrityksille suunnatulla kyselyllä, jonka avulla selvitettiin yritysten kannalta tärkeitä kohtia vuosikatsauksessa. Auditointien tuloksissa avainasemaan nousi terveydenhuollon yhteistyö tuottajan ja eläinlääkäriin välillä. Eläinlääkäri kävi läpi sekä tilan vahvuudet että heikkoudet tavalla, joka oli riittävän käytännönläheinen ja tuottajalle ymmärrettävä. Annetut ohjeet perusteltiin sekä teorian avulla että käytännön kokemuksella ja eläinten olosuhteet ja hyvinvointi kytkettiin selkeästi tuottavuuteen. Utareterveyttä, tautisulkua ja tarttuvien tautien hallintaa tarkasteltiin kattavasti ja perusteellisesti. Toisaalta havaittiin, ettei navetan rakenteellisiin tai toiminnallisiin puutteisiin ja olosuhteisiin välttämättä puututtu.

Nasevan vuosikatsauksen arviointien interkalibroinnin tavoitteena oli selvittää terveydenhuoltokäynnillä annettujen arvosanojen yhteneväisyyttä ja vaihtelua Nasevaan kertyvän tiedon laadun parantamiseksi. Eläinlääkäri arvioi Nasevan vuosikatsauksen havaintokohtia, nautojen kasvua ja kuolleisuutta virtuaalisesti Moodlen oppimissivustolla. Alustavissa tuloksissa eniten hajontaa oli sonnien ja vasikoiden kasvun arvioinnissa ja terveydenhuoltokäynnillä käytettävien lähdemateriaalien arvioinnissa. Terveydenhuoltokäynnin arviointilomakkeiden osalta hajontaa todettiin arvioitaessa videomateriaalin pohjalta eläinten ruokintaa ja ravitsemustilaa, veden saatavuutta ja virtausten riittävyttä, utareterveyttä, jaloittelua ja laidunnusta. Säännölliset auditoinnit ja interkalibroinnit ovat jatkossa osa Nasevan laatujärjestelmää terveydenhuoltokäynnin toteuttamisen ja siitä kertyvän tiedon laadun parantamiseksi.

Eläinlääkäreille järjestettiin hankkeessa eläinterveydenhuoltoon ja hoitokäytäntöihin liittyvää koulutusta. Eläinlääkärien tekemälle nautaterveydenhuoltotyölle luotiin laatujärjestelmän mukaiset auditointikäytännöt vuosikatsauksen havaintokohdista annettavien arvosanojen yhdenmukaistamiseksi.

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Kuva 1: Terveysthuoltosopimusten ja käyntien määrä vaihtelee eläinlääkäreittäin.

Selvitys kansallisen laatujärjestelmän edellytyksistä

Hankkeen tavoitteena oli selvittää, mitä hyötyjä kansallisen laatujärjestelmän asemasta olisi Nasevan jäsenyrityksille ja miten Naseva täyttää kansallisille laatujärjestelmien hyväksymisen perusteet ((EU) N:o 1305/2013, Art 16, 1 b -kohta):

- laatujärjestelmän lopputuotteen tulee olla kansanterveyden, eläinten tai kasvien terveyden, eläinten hyvinvoinnin tai ympäristönsuojelun kannalta huomattavasti laadukkaampi kuin mitä kaupallista hyödykettä koskeissa standardeissa vaaditaan
- järjestelmä on avoin kaikille tuottajille
- järjestelmä sisältää sitovat tuote-eritelmiä, joiden noudattamista valvovat viranomaiset tai riippumaton tarkastuselin
- järjestelmä on läpinäkyvä ja varmistaa tuotteiden täydellisen jäljitettävyyden

Kaupallista hyödykettä koskevaa standardia ei ole lainsäädännössä määritelty tarkemmin. Jo nyt Nasevaan kuuluvilla nautatiloilla tehdään lainsäädännön ylittäviä toimenpiteitä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden osalta ja järjestelmä on kolmannen osapuolen tarkastama (sertifiointi). Järjestelmä on myös avoin kaikille tuottajille. Kansallisen laatujärjestelmän edellytyksenä on lisäksi järjestelmän osana toimivat "sitovat tuote-eritelmiä" eli pitopaikkojen tai tilojen luokittelu järjestelmään hyväksymisen edellytysten osalta. Nasevan kansallinen laatujärjestelmä osoittaisi, että maidon- tai lihantuotannon laatu on todennettavissa Nasevaan kuulumisen avulla. Ruokavirasto voi hakemuksesta hyväksyä elintarvikkeiden kansallisen laatujärjestelmän.

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Nasevan toimenpiteitä ja kriteereiden toteutumista selvitettiin Nasevan laatutyöryhmässä ja keskustelussa Ruokaviraston asiantuntijoiden kanssa.

Tavoitteena oli myös kartoittaa jäsenyritysten näkökanta, miten yritykset voisivat hyödyntää kansallisen laatujärjestelmää markkinoinnissa ja mitä toimenpiteitä se edellyttäisi. Asetus (EU) N:o 1305/2013 korvautui hankkeen aikana asetuksella (EU) N:o 2021/2115 (ns. CAP-suunnitelma-asetus) ja sen täydentämiseksi laaditulla komission asetuksella (EU) N:o 2022/126. Uudessa asetuksessa puhutaan jäsenvaltion hyväksymistä laatujärjestelmistä, joista on säädetty tukimahdollisuuden takia. Hyväksymisperusteet kansalliselle laatujärjestelmälle ovat säilyneet ennallaan. Selvitys Nasevan hakeutumisesta kansalliseksi laatujärjestelmäksi jatkuu hankkeen päättymisen jälkeen.

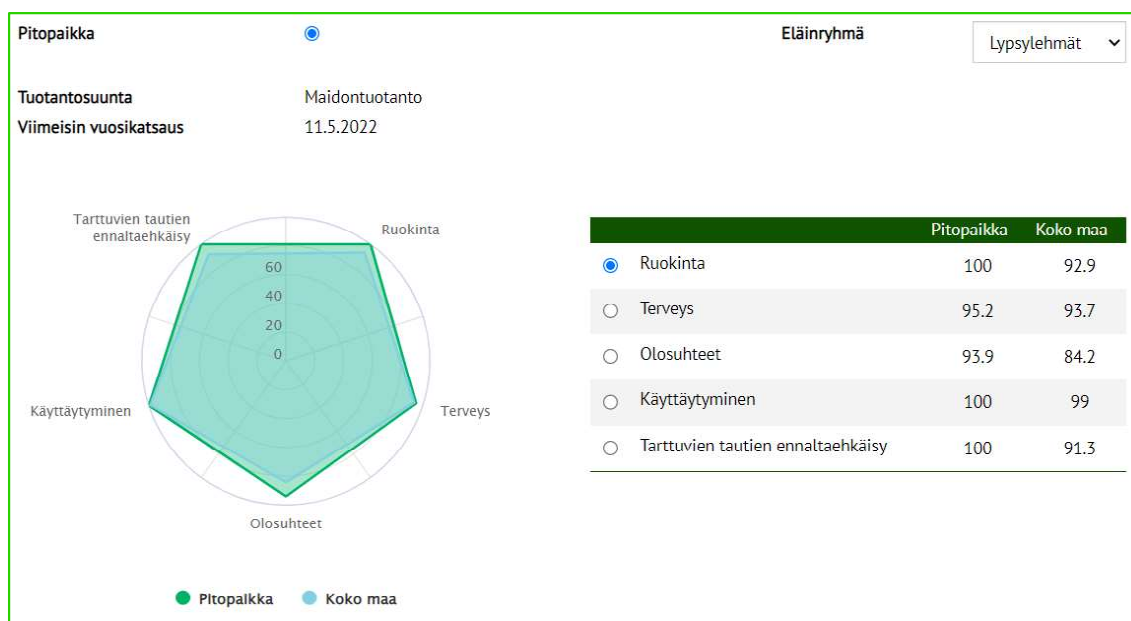
Nasevan hyvinvointimittarien kehittäminen

Nautojen hyvinvoinnin arviointi Nasevassa perustuu säännöllisiin eläinlääkärien tekemiin terveydenhuoltokäynteihin. Nasevan vuosikatsauksen havaintokohdat pohjautuvat WelfareQuality® -arvioinnissa käytettyihin kriteereihin. Vuoden 2021 aikana tehtiin Nasevaan kuuluville nautatiloille yli 14 000 terveydenhuoltokäyntiä 570 eläinlääkärien voimin. Nasevaan kuului vuoden lopussa n. 7600 tilaa.

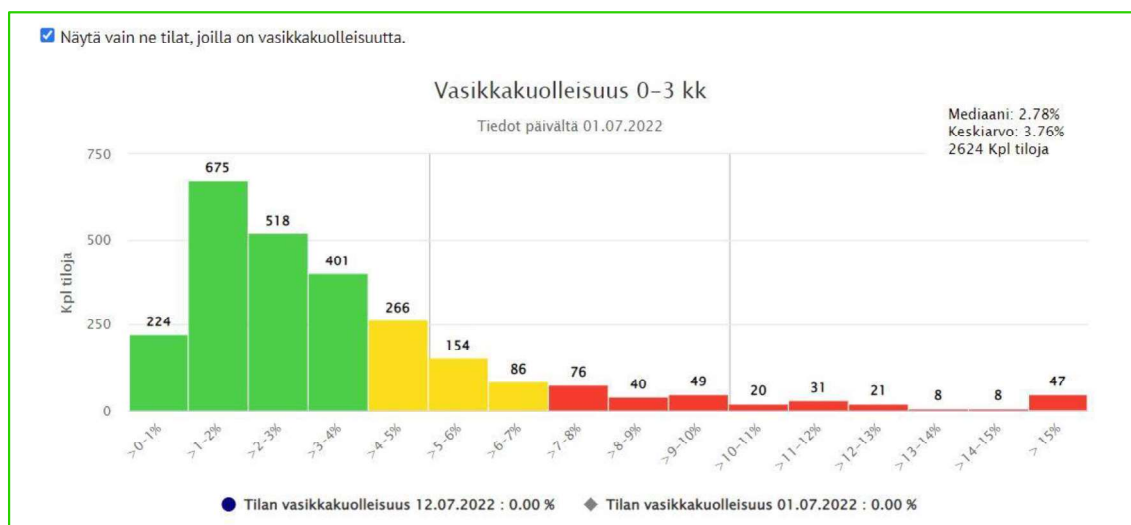
Nasevan hyvinvoinnin mittareiden kehittämiseksi tehtiin yhteistyötä Valio Oy:n, Luonnonvarakeskus Luken ja Helsingin Yliopiston hankkeiden kanssa. Luken tutkijat esittelivät lypsykarjoille suunnattua Naseva Dairy-Well hyvinvoinnin mittaristoa Maataloustieteen päivillä kesäkuussa 2022. Lihanautapuolen toimijoiden kanssa selvitettiin ns. "structural equation" -mallin hyödyntämistä hyvinvoinnin kuvaamiseen sekä mittariston testaamista yhteistyössä One Health-hankkeen kanssa. Eri hyvinvointitekijöiden vuorovaikutussuhteiden sekä hyvinvointiriskien arvioinnin soveltuvuuden selvittäminen nautojen hyvinvoinnin arviointiin jatkuu vielä hankkeen päätyttyä. Nautaterveydenhuollon työryhmissä pohdittiin vasikoiden hyvinvoinnin parantamiseen tähtääviä toimia. Ohjeita päivitettiin hankkeessa vasikoiden hoitokäytäntöjen edistämiseksi ja turvallisen vasikkaliikenteen osalta. Raporttityöryhmässä aloitetun vasikkaraportin kehittäminen tietojärjestelmään integroimiseksi jatkuu.

Hankkeessa suunniteltiin Nasevan raporttityöryhmän esityksen pohjalta vuosikatsauskäyntien osa-alueiden tietoja vertailevia kuvaajia. Näitä kuvaajia ei ehditty toteuttaa Nasevaan hankkeen aikana Ruokaviraston nautarekisteriuudistuksen aiheuttaman viivästyksen vuoksi.

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Kuva 2: Vuosikatsauskäyntien tiedoista suunniteltiin kuvaajat, jotka päästiin toteuttamaan vasta hankkeen päättymisen jälkeen Nasevaan.

Kuva 3: Nasevaan luotiin tilan kuolleisuutta kuvaavat graafit eri eläinryhmien osalta. Kuvassa esimerkkinä tilan 0–3 kk ikäisten vasikoiden kuolleisuus verrattuna muihin tiloihin, joilla on saman ikäisiä vasikoita.

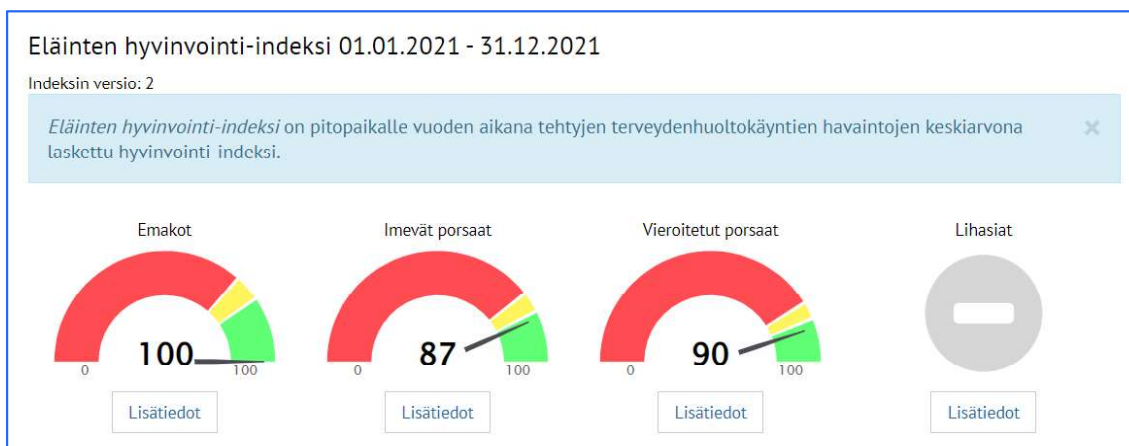
Sorkkahoitotiedon siirto Faban tietokannasta Nasevaan toteutettiin 2021. Tätä kautta saadaan kattavaa tietoa tilan sorkkaterveydestä ja sorkkahoitotiheydestä. Raporttiryhmän luonnosten pohjalta tehtiin kehitystyötä myös muiden hoitoja ja lääkitsemistä koskevien raporttien osalta. Hoitokoodiryhmä uudisti käytettävien hoitokoodien listan.

Sikavan hyvinvointi-indeksin raportoinnin kehitys

Sikavan hyvinvointi-indeksi (HV-indeksi) otettiin Sikavassa käyttöön vuonna 2018. Pitopaikka- ja tuotantovaihekohtaiset indeksit lasketaan kaksi kertaa vuodessa Sikavaan

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

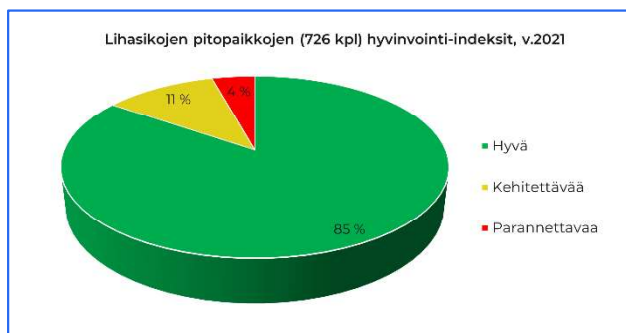
viimeisen 12 kuukauden aikana tallennettujen terveydenhuoltokäynneiltä poimittujen tietojen sekä vastuullisen tuotannon mittarien arvojen avulla. Vuoden 2021 lopussa Sikavassa oli 984 pitopaikkaa, joille tehtiin vuoden aikana yli 4600 terveydenhuoltokäyntiä.

Kuva 4: Hyvinvointi-indeksin tulos esitetään Sikavassa liikennevalojen värein

RKH3-hankkeen tavoitteena oli kehittää HV-indeksin raportointia osoittamaan sikojen hyvinvointia eläinperäisiä mittareita hyödyntäen. Tavoitteena oli sujuvoittaa indeksin käyttöä ja seuranta.

HV-indeksin tulos esitetään Sikavassa liikennevalojen värein. Vihreällä oleva arvo tarkoittaa, että sikojen hyvinvointi on hyvällä tasolla, keltaisella oleva indeksi osoittaa, että eläinten hyvinvoinnissa voi olla kehitettävää ja indeksin ollessa punaisella on arvioitava, miltä osin on tehtävä toimenpiteitä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Hankkeessa eri värien raja-arvoille määritettiin pysyvät arvot, jotta pitopaikassa olevien sikojen hyvinvoinnin kehittymistä voidaan helpommin seurata. HV-indeksiä ei enää lasketa pitopaikalle tai tuotantovaiheelle, jos jokin indeksiin vaikuttava havainto puuttuu laskennasta vuoden ajalta vähintään kerran.

Kuva 5: Eri värien raja-arvoille määritettiin pysyvät arvot, jotta pitopaikan sikojen hyvinvoinnin kehittymistä voidaan helpommin seurata.

Hankkeen aikana HV-indeksiin lisättiin uusia arviointikohtia liittyen eläinten käyttäytymiseen. Näitä kohtia olivat reaktio arvioijaa kohtaan (emakot, vieroitettut ja lihasiat) ja tutkimiskäyttäytyminen (emakot ja lihasiat). Porsaiden makuukäyttäytymisen arvioinnin avulla voidaan eläimiä katsomalla selvittää, onko lämpötila sioille makuualueella sopiva. Jo aiemmin indeksissä mukana ollutta hännänpurennan esiintymisen arviointia porsailta ja

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

lihasioilla täydennettiin arvioimalla emakoilla tavallisemmin esiintyvää häiriökäyttäytymistä, ulkosynnyttimien purentaa. Indeksien ulkoasua Sikavassa selvennettiin.

Vuoden 2022 helmikuussa HV-indeksin laskentaan lisättiin indeksilisiä erottelemään parhaimpia tiloja. Runsaasta makuualueen kuivutuksesta ja vapaana imettämisestä voi saada indeksilisiä, jos pitopaikan hyvinvointi-indeksi on jo valmiiksi hyvällä (= vihreällä) tasolla.

Kaikkien Sikava-tilojen indeksien koontiraporttia sekä jäsenyrityskohtaisia indeksiraportteja kehitettiin mahdollistamaan entistä tarkempi kansallinen seuranta. Sikavan vuosittain päivitettävä terveydenhuoltosuunnitelma edellyttää, että eläinlääkäri ja eläintenpitäjä keskustelevat pitopaikan HV-indeksin tuloksista ja suunnittelevat tarvittaessa korjaavat toimenpiteet. Nämä suositukset tallentuvat myös jäsenyrityksille lähetettävään koontiraporttiin.

Hyvinvointitietojen keruun laajennus siipikarjasektorilla

ETT:n aiemmissa ruokaketjuhankkeissa on toteutettu broilerintuotannon hyvinvointia kuvaavien tietojen keruu- ja raportointijärjestelmä, jota ETT hallinnoi. Tiedonkeruu ulotettiin nyt kuvaamaan laajemmin tuotannon laatua myös yhteisen terveyden osalta lisäämällä siihen salmonellan ja kampylobakteerien esiintyvyys broilerintuotannossa. Järjestelmän toimintavarmuutta parannettiin kehittämällä eri teurastamoiden toimittamien tietojen yhdistämistä sekä kansallisten tilastojen raportointia teurastamoille.

Broileriemojen hyvinvointia kuvaavien tietojen keruuta varten kehitettiin järjestelmä. Tiedonkeruu aloitettiin takautuvasti vuodesta 2018 alkaen kahden suurimman yrityksen tuotannosta mm. emojen nuorikkovaiheen poistuman, teurashylkäysten (kokoruhohylkäykset, ihomuutokset ja kuihtuminen) sekä jalkapohjaterveyden osalta (broilereita vastaavien jalkapohjapisteiden lisäksi varvasmuutokset). Työpajoissa kerääntyneen aineiston pohjalta päivitettiin myös broileriemojen kansalliset hyvinvointitavoitteet, jotka julkaistiin [ETT:n verkkosivuilla](#).

Hankkeessa luotiin myös kalkkunoiden hyvinvointia kuvaavien tietojen keruujärjestelmä. Tiedonkeruu aloitettiin kalkkunoiden ensimmäisen viikon ja matkapoistuman, kokoruhon ja ihovauriohylkäysten, jalkapohjaterveyden ja kokoviljaruokinnan osalta. Tiedot kerätään takautuvasti vuodesta 2017 alkaen ja ne kattavat n. 99 % Suomen kokonaistuotannosta. Lisäksi laadittiin yhteistyössä Länsi-Kalkkuna Oy:n kanssa tuottajakysely kalkkunoiden kuolioiselle suolistotulehdukselle (Necrotic Enteritis, NE) mahdollisesti altistavista tekijöistä. NE on käytännössä ainoa kalkkunoiden antibioottilääkitystarvetta aiheuttava tauti Suomessa. Kysymyksiä oli neljältä eri osa-alueelta; alkukasvatus ja lintujen siirto, rehut ja ruokinta, olosuhteet ja toiminta erätauolla. Kysely suunnattiin tuottajille, joilla on ilmennyt usein NE-ongelmia (ryhmä 1) ja vastaavasti niille, joilla ongelmaa ei ole esiintynyt lainkaan tai vain hyvin harvoin (ryhmä 2). Tuottajien toimintatavat poikkesivat toisistaan sekä ryhmien välillä että myös niiden sisällä. Kyselyn tulosten perusteella ei voida vetää suorita johtopäätöksiä yksittäisistä NE:lle altistavista tekijöistä. Jatkotoimet kohdentuvatkin tilakohtaisesti esiin tulleisiin toimintatapoihin. Kysely auttoi myös nostamaan kuolioiseen suolistotulehdukseen mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä esiin neuvonnassa, minkä toivotaan vähentävän antibioottien käyttötarvetta kalkkunoilla.

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Hankkeen puitteissa esiteltiin toimia suomalaisen siipikarjatuotannon hyvinvoinnin edistämiseksi sekä hyvinvointia kuvaavia tilastoja mm. EU-Korea vapaakauppasopimuksen 10-vuotisjuhlawebinaarissa 29.11.2021 ja SOK:n järjestämässä Open discussion -tilaisuudessa "Animal Welfare, European Chicken commitment" 19.3.2021. Hankkeessa kootut tilastot olivat esillä mm. broilereiden jalkapohjaterveyden osalta, kun ETT:n edustaja oli työ- ja elinkeinoministeriön turvetyöryhmän kuultavana 22.10.2020.

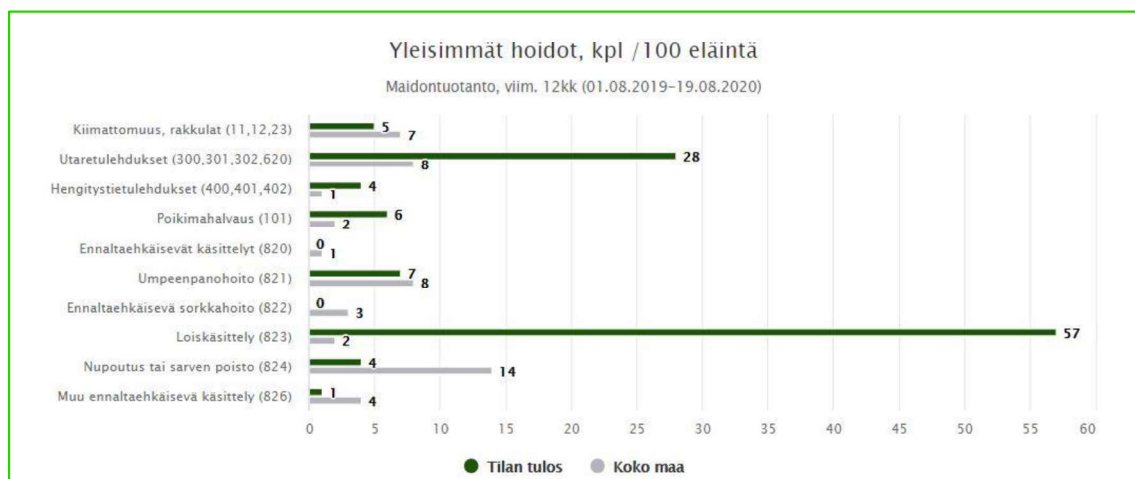
Lääkkeiden käyttömäärien raportoinnin kehitys

Hankkeen tavoitteina oli kehittää erityisesti antibioottien käyttömäärien kokoamista tilatasolla sekä käytettyjen lääkkeiden määrien kansallisen tiedon raportointia. Hankkeessa laadittujen yhteenvetoraporttien tietoja oli tarkoitus julkaista kansallisesti ja kansainvälisesti.

Nasevaan luotiin kuvaajia hoitojen seurantaan varten

Vuoden 2021 aikana Nasevaan kirjattiin lähes miljoona hoitoa sisältäen myös sairauksia ehkäisevät hoidot, kuten sorkkahoidot. Tuottajat kirjasivat 40 % hoidoista ja loput 60 % kirjautuivat rajapintojen kautta esim. eläinlääkäriohjelmistoista.

Lääkekirjanpidon kattavuuden edistäminen oli avainasemassa hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hankkeen aikana myös parannettiin Nasevasta saatavien Excel-raporttien toimivuutta lisäämällä taulukoihin sarakkeita, joiden avulla voitiin selvittää nautojen lääkitsemistä pitopaikkakohtaisesti tulopäivän perusteella. Nasevassa hoito on aina kohdistettu eläimen syntymätunnukselle ja lääkitystieto seuraa eläimen mukana, jos eläin vaihtaa tilaa tai pitopaikkaa. Myös eläimen sukupuoli ja lehmän poikimapäivä lisättiin taulukkoon.

Kuva 6: Nasevaan luotiin kuvaajia tilakohtaisten hoitojen seurantaan ja kansallista vertailua varten. Grafiikka kuvaa tilan hoitoja vertailtuna koko maan vastaavaan tilanteeseen. Myös tilakohtaisten hoitojen haku hoitokodeittain toteutettiin rekisteihin.

Lääkitsemisestä kertovaa grafiikkaa on saatavilla jo varsin kattavasti tilakohtaisten raporttien luomiseksi. Nasevan raporttityöryhmä kartoitti tarpeet lääkitsemisraportoinnin osalta

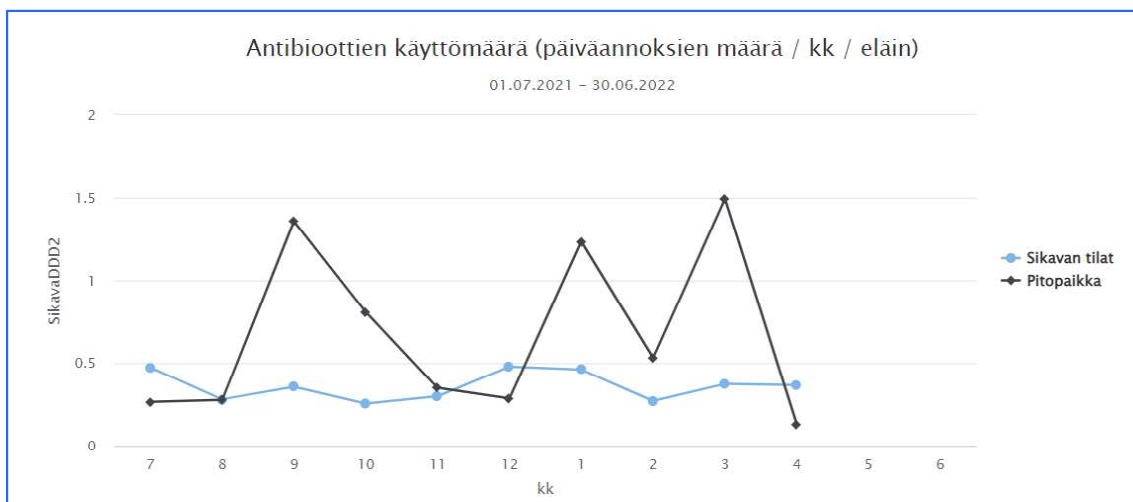
LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

ja laati hankkeen aikana lukuisia malleja lääkkeiden käyttömäärien esittämiseksi kuvaajien muodossa. Nasevan sisältämän tiedon hyödyntäminen ja sen visualisointi vastuullisen lääkkeiden käytön edistämiseksi jatkuu.

Sikavaan luotiin antibioottien käyttötiedon kuvaaja

Lääkekirjanpito Sikavassa on kansallisen tason vaatimus, ja tuottajat kirjaavat käytetyt lääkkeet pääosin itse joko suoraan Sikavaan tai tuotannonhallintaohjelmiston kautta. Keväällä 2021 Sikavaan luotiin rajapinta, jonka kautta Sikava voi vastaanottaa eläinlääkäriohjelmistoista tietoa tilalle luovutetuista lääkkeistä. Rajapinnan käyttöönotto vaatii vielä muutoksia eläinlääkäriohjelmistoissa. Luovutettujen lääkkeiden tietojen avulla voidaan rekisterissä verrata luovutettujen lääkkeiden ja käytetyksi kirjattujen lääkkeiden määriin. Usean lähteen mukaan luotettavin tieto lääkkeiden ja antibioottien kokonaiskulutuksesta pitopaikassa saadaan myydyistä eli luovutetuista lääkkeistä.

Hankkeessa on suunniteltu ja ohjelmoitu pitopaikkakohtainen kuvaaja kuvaamaan antibioottien käyttöä eläinryhmittäin. Kuvaajan tavoitteena on tukea antibiootin käyttötarpeen vähentämistä. Antibioottien käyttöä kuvataan laskemalla käytölle laskennallinen päiväannos käyttämällä keskimääräisiä eläinten painoja eläinryhmittäin (No. DDD_{vet}). Näin voidaan laskea yhteen eri antibioottien päiväannoksia ja verrata kulutusta toisten pitopaikkojen kulutukseen mahdolliset eroavaisuudet annoskoko huomioiden. Käyttämällä DDD_{vet}-arvoja voidaan huomioida myös pitkävaikutteiset antibiootit, joiden vaikutusaika kerta-annoksella on useampi päivä.

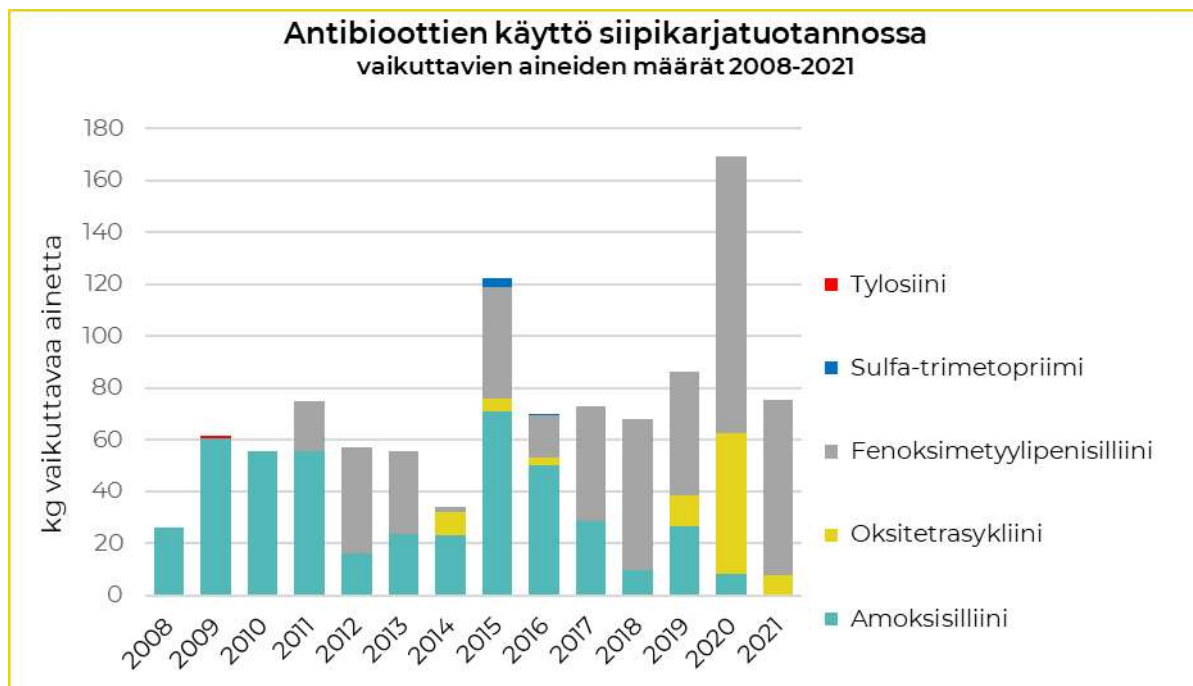
Kuva 7: Sikavan kuvaajassa pitopaikan lukua verrataan Sikavan kaikkien pitopaikkojen keskiarvoon tai oman tuotantosuunnan pitopaikkojen keskiarvoon edeltävältä 12 kuukauden jaksolta. Kun antibioottien käyttömäärät havainnollistuvat kuvaajan avulla, voidaan varmistua myös lääkekirjanpidon ajantasaisuudesta.

Hankkeessa suunniteltiin myös toinen antibioottien käyttöä havainnollistava kuvaaja. Tämän kuvaajan avulla voidaan seurata pitopaikan antibioottien käyttöä lääkeryhmittäin sekä vertailla pitopaikan tietoja Sikava-tilojen keskiarvoon. Toinen kuvaaja toteutettiin hankkeen päättymisen jälkeen.

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Siipikarjan osalta kehitettiin lääkeainekohtaista raportointia

Siipikarjan antibioottilääkitystiedon keruuta jatkettiin edellisessä ruokaketjuhankkeessa kehitetyllä tavalla. Käyttömäärien raportointia kehitettiin tässä hankkeessa lähinnä kananmunantuotannosta saatujen tietojen sekä vaikuttavien aineiden määrien raportoinnin osalta.

Kuva 8: Penisilliini on yleisimmin käytetty antibiootti myös siipikarjalla Suomessa. Tilasto sisältää broilerin- ja kalkkunanlihan-tuotannossa käytetyt antibiootit vuodesta 2008 ja kananmunantuotanto vuodesta 2018 alkaen. Vuodesta 2010 alkaen broilereintuotannossa on käytetty antibiootteja vain emoparviin lääkitsemiseen.

DDD_{vet} -arvojen käyttämistä pitopaikan antibioottikulutuksen määrän kuvaamiseen selvitettiin myös siipikarjan osalta. EMA (European Medicines Agency) on määritellyt DDD_{vet} -arvot nautojen ja sikojen lisäksi siipikarjan osalta vain broilereille. Koska Suomessa ei ole broilereita lääkitty antibiooteilla useampaan vuoteen, ei DDD_{vet}-arvoja siipikarjan osalta otettu käyttöön. Lisäksi muualla lasketaan kulutus yleensä käyttäen incidenssiä eli lääkitysten eläinten osuutta kaikista eläimistä tietyllä aikavälillä. ETT:lle kerätään parvikohtainen tieto lääkkeiden käytöstä antibioottien käyttömääränä per lintu-kg, mikä vaikeuttaa lukujen vertailua muiden maiden kanssa.

LAATUJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN

Hankkeen tuloksia julkaistiin kotimaassa ja ulkomailla

[Elinkeinojen toimia antibioottien vastuullisen käytön edistämiseksi Suomessa](#) esiteltiin posterina [Responsible Use of Antibiotics in Animals -virtuaalikonferenssissa](#) kesäkuussa 2021. Lisäksi hankemateriaalia oli esillä siipikarjan lääkitys- ja hyvinvointitietojen osalta Siipikarjaliiton toiminnanjohtaja Hanna Haminan esityksessä FAO:n virtuaalilaisuudessa "Webinar on good practices in the poultry production aiming at reducing the need for antibiotic use" 23.11.2021.

Sikavan pitopaikkojen antibioottien käyttömääriin liittyen Sikavalla oli posteriesitys "[Using defined daily doses \(DDDvet\) to monitor the use of injectable antibiotics among fattening pigs in Finland](#)" kansainvälisessä sikaterveydenhuoltokongressissa (European Porcine Health Management) toukokuussa 2022.

AACTING-konferenssi

Kansainvälisellä tasolla yhteistyötä tehtiin mm. AACTING-yhteisön kanssa. "[AACTING 3rd international conference Quantification, Benchmarking and Stewardship of Veterinary Antimicrobial Usage](#)" -kongressiin huhtikuussa 2022 laadittiin posterit Sikavan ja Nasevan terveydenhuoltojärjestelmistä, niiden tavoitteista ja kattavasta laatu-tiedon keruusta liittyen eläinten terveyteen, hyvinvointiin ja elintarviketurvallisuuteen. Posterista pidettiin myös lyhyt suullinen esitys etäyhteydellä.

Maataloustieteen päivillä Ruokaketjuhankkeella oli kolme suullista esitystä

Maataloustieteen päiville laadittiin kolme [abstraktia](#), joista kaikki kolme hyväksyttiin myös suullisiksi esityksiksi:

- Sertifioitu Nasevan terveydenhuoltojärjestelmä osana Ruokaketjua
- Sikavan tuotantotapa edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia
- Broilereiden jalkapohjaterveys hyvinvoinnin mittarina

Hankkeen toimenpiteistä on koottu [laatutietoa](#) myös ETT:n verkkosivujen Ruokaketjuhanke 3 -osioon.

TAUTISUOJAUKSEN EDISTÄMINEN

Tautisuojausten edistäminen

Haittaeläintorjunta-oppaiden kirjoitus ja taitto (nauta, sika, siipikarja)

[Haittaeläintorjunta-oppaat](#) toteutettiin ostopalveluna toimittajan ja taittajan kanssa. ETT tuotti asiantuntijatekstin editoitavaksi. Oppaat toteutettiin erillisinä nauta-, sika- ja siipikarjajätiloille ja ne käännettiin myös ruotsin kielelle. Taittaja toteutti myös kuvituksen oppaisiin. Oppaassa kuvataan erilaisia tapoja suojata tuotantorakennuksia ja annetaan ohjeita haittaeläinten torjuntaan. Lisäksi oppaissa käsitellään haittaeläinten esiintymisen seuranta, haittaeläintorjuntasuunnitelmaa ja siihen liittyvää kirjanpitoa. Oppaan avulla tuottaja sekä tilan eläinlääkäri ja muu neuvonta voivat arvioida ja kehittää kotieläintilan suojautumista haittaeläimiltä.

Salmonellasaneerausten yhteenveto ja jatkoseurannan kehittäminen

RKH3-hankkeessa seurattiin VN TEAS -hankkeen vuosina 2020–2021 toteuttamaa selvitystä ”Salmonellan leviäminen suomalaisille sika- ja nautatiloille”. VN TEAS -selvityksessä kartoitettiin nauta- ja sikatilojen salmonellatartuntojen lähteitä sekä toimintatapoja, joilla saneeraus ja tartuntojen ehkäisy tiloilla parhaiten onnistuu. Hankkeen loppuraportti on luettavissa [täältä](#).

ETT:n RKH3-hankkeen aikana luotiin kyselylomakkeet salmonellatartunnan saaneiden nauta- ja sikatilojen taustatietojen kirjaamiseksi. Lisäksi hankkeen aikana kehitettiin salmonellasaneeraussuunnitelmien rakennetta ja nostettiin niissä esille toimenpiteitä, joilla tilojen tautisuojausten taso pidetään korkealla myös saneerauksen jälkeen.

Salmonellasaneerausosaajia tarvitaan lisää. Ruokaketjuhankkeessa aloitettiinkin salmonellasaneerausverkoston luominen. ETT:n tavoitteena on kouluttaa eläinlääkäreitä ympäri Suomea ottamaan vastuuta salmonellasaneerauksista. ETT:n asiantuntijan rooli salmonellasaneerauksissa on jatkossa saneerausten koordinointi ja tuki paikalliselle eläinlääkärille. Ensimmäinen verkoston koulutus pidettiin Tampereella hybriditapahtumana 19.4.2022.

Siipikarjatuotannon osalta hankkeessa tarkasteltiin ETT:n viimeisten kymmenen vuoden aikana ohjaamaa yhteensä 27 tuotantosiipikarjayksikön salmonellasaneerausta. Tiedot koottiin vastaavalla tavalla kuin sika- ja nautatilojen osalta VN TEAS-hankkeessa. Tavoitteena oli tunnistaa siipikarjayksiköiden salmonellatartunnalle altistavia tekijöitä sekä kartoittaa saneerauksen kannalta kriittisiä kohtia liittyen eläintuotannon rakenteeseen ja tuotantotapoihin, salmonellan säilymiseen, tuotantotilojen puhdistukseen, desinfiointiin ja näytteenottoon. Samalla koottiin saneerauksen onnistumisen kannalta hyviä toimintatapoja. Yhteenvetoraporttiin saatiin kirjattua paljon kertynyttä kokemustietoa siipikarjayksiköiden salmonellatartunnoista, niille altistavista tekijöistä, mahdollisista tartuntareiteistä ja saneerauksista. Lisäksi raportissa annettiin toimenpide-ehdotuksia mm. yksiköiden tautisuojausten kehittämistä, haittaeläintorjunnan tehostamista, salmonellasaneerausta ja siihen tarvittavia resursseja koskien. Kertyneen tiedon pohjalta kehitettiin saneerauksesta vastaavan eläinlääkärin apuvälineeksi kyselylomake taustatietojen keruun ja kirjaamisen helpottamiseksi. Lomaketta testattiin yhdellä pilottitilalla vuonna 2022.

TAUTISUOJAUKSEN EDISTÄMINEN

Riski- ja avaintilojen tautisuojausten parantaminen

Nauta- ja sikasektorin riski- ja avaintilojen tautisuojauksessa on erityisesti panostettu ohjeistuksessa rehuvarastojen ja ruokintalaitteiden suojaukseen, haittaeläintorjuntaan, tautisulkuun ja turvallisen eläinkaupan pelisääntöihin.

Erityisesti sikatiloilla ja vasikkakasvattamoissa on panostettu sisäiseen tautisuojaukseen. Tähän on kuulunut osastojen kertatäyttöisyys/-tyhjennys sekä mahdollisuus pitopaikan jakamiseen erillisiin epidemiologisiin yksiköihin. Erillinen epidemiologinen yksikkö voi olla pysyvä osa tilan sisäistä tautisuojausta tai erilliset yksiköt voidaan perustaa esimerkiksi salmonellasaneerauksen yhteydessä. Erillisestä epidemiologisesta yksiköstä peräisin olevia, tartunnasta vapaiksi todettuja eläimiä voidaan teurastaa ilman vaatimusta ruhojen jatkokäsittelystä.

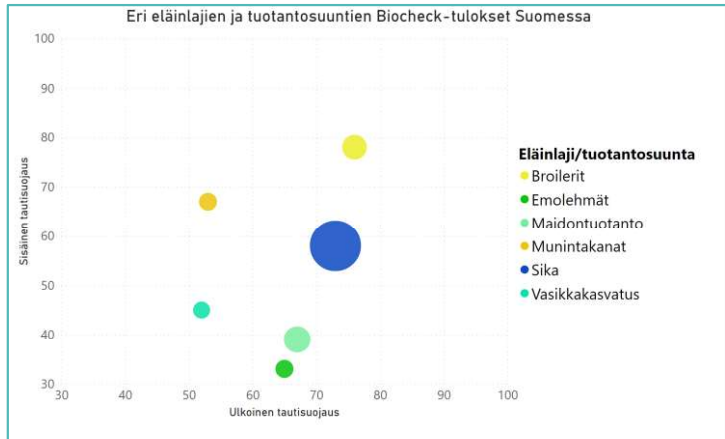
Siipikarjasektorilla kehitettiin riski- ja avaintilojen tautisuojausten tehostamiseksi kaksinkertaisen tautisulun [määritelmä ohjemateriaaleineen](#). Euroopan akuutin lintuinfluenssatilanteen vuoksi panostettiin erityisesti hautomoiden riskitietoisuuden parantamiseen laatimalla niille varautumissuunnitelma korkeapatogeenisen lintuinfluenssan varalta. Siipikarjatilojen tautisuojaus ja sen arviointi oli vahvasti esillä tiedotuksessa, koulutuksissa ja sidosryhmätyöskentelyssä.

TAUTISUOJAUKSEN EDISTÄMINEN

Biocheck.UGent® -tulosten raportoinnin kehittäminen

Biocheck.UGent® -tautisuojausarviointien tuloksia on esitelty tautisuojaukseen liittyvien koulutusten yhteydessä. Kattava yhteenveto laadittiin RKH3-hankkeen [päättöseminariin](#).

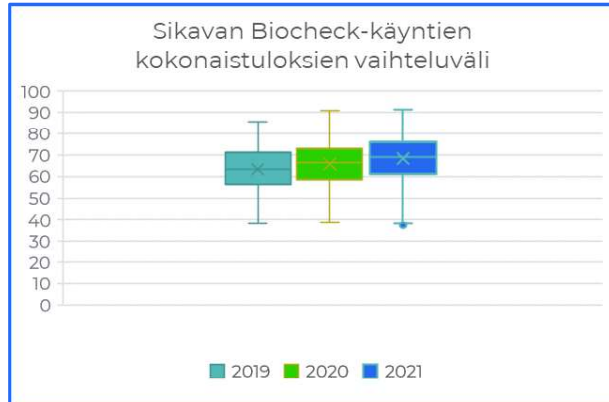
Raportoinnin kehittämisessä tavoitteena oli valita seurattavia mittareita visuaalisesti esitettynä.

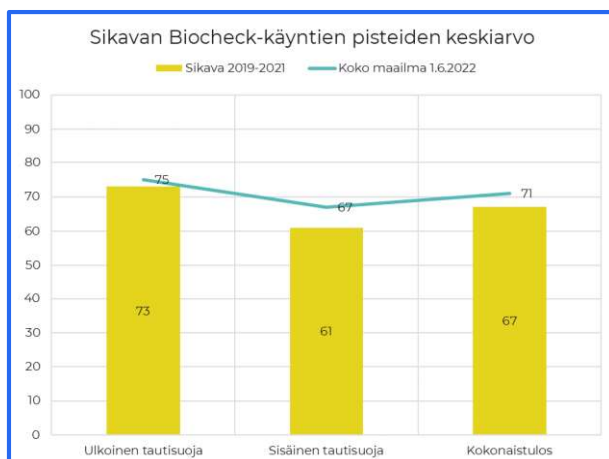
Kuva 9: Suomalaisien eläintilojen tautisuojausarviointien vertailu

Sikailoilla on tehty Biocheck-arviointeja pisimpään

Sikapuolella tuloksia on jo useammalta vuodelta ja kehitystä voidaan seurata, vaikka ensimmäisinä vuosina arviointien lukumäärä oli vielä pienempi. Biocheck.UGent®-arviointikäyntejä on tallennettu Sikavaan vuosien 2019–2021 aikana yhteensä 1928.

Kuva 10: Sikava-tilojen tulokset ovat parantuneet joka vuosi

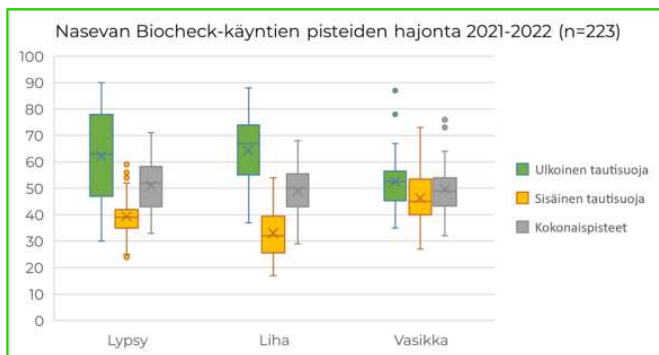

Kuva 11: Sikava-tilat pärjäävät kansainvälisessä vertailussa hyvin

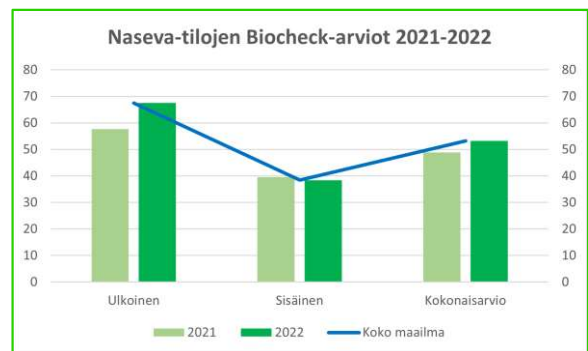
TAUTISUOJAUKSEN EDISTÄMINEN

Nautatilojen Biocheck-lomakkeet otettiin käyttöön osana Nasevaa

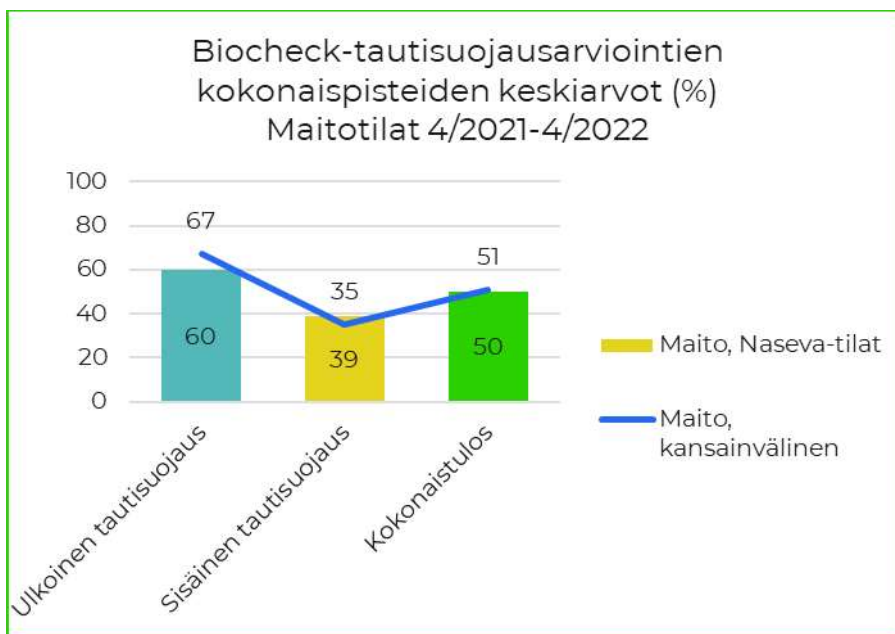
Nauta-Biocheck.UGent®-arviointikäyntejä oli tehty 2022 huhtikuuhun mennessä Suomessa 113 lypsykarjatilalle (maailmassa 1573), 21 emolehmätalalle (maailmassa 168) ja 23 vasikkakasvattamolle (maailmassa 156). Maailman tilasto ei kuvaa tilannetta koko maailmassa. Maita, joissa on tehty yli 40 lypsykarjatilojen arviointia, on Suomen lisäksi vain neljä. Emolehmätilojen osalta yli 40 käyntiä on tehty vain Suomessa ja Belgiassa. Vasikkakasvatyslomakkeita oli tallennettu vain Suomesta yli 40 tilalle.

Kuva 12: Nasevaan kuuluvien nautatilojen Biocheck-arviointien tulokset ja vaihtelu tuotantosunnittain.

Kuva 13: Naseva-tilojen tautisuojausten taso on lähellä kansainvälistä keskitasoa

Kuva 14: Nasevaan kuuluvilla maitotiloilla on kehitettävää ulkoisessa tautisuojauksessa

TAUTISUOJAUKSEN EDISTÄMINEN

Siipikarjan osalta Biocheck-arvioinnit on tehty muiden hankkeiden avulla

Munintakanaloiden tautisuojausten arviointilomake käännettiin tässä hankkeessa suomeksi ja lisättiin Biocheck-järjestelmään. Munintakanaloiden Biocheck-arviointikoulutus järjestettiin 16.4.2021. Kesäkuuhun 2022 mennessä on tehty 59 munintakanaloiden tautisuojausten arviointia yhteistyöhankkeen (Suojaaja SiKana-hanke) puitteissa.

Broilerikasvattamoiden tautisuojausten arviointeja on tehty ETT:n Tarikko-hankkeessa (Broileritilojen tautiriskien kartoitus ja hallinta). Kesäkuuhun 2022 mennessä oli tehty 156 arviointia.

Turvallisen eläinliikenteen edistäminen

Nautaketjun turvallista eläinliikennettä edistettiin päivittämällä ETT:n aiemmin laatimat välitysvasikka- ja teurasnautaohjeet. Päivittämiseen osallistuivat ETU-nautaeläinlääkäri-ryhmä ja teurastamoiden asiantuntijat. Päivitetyt ohjeet on tallennettu ETT:n nautojen [eläinliikenne](#)-sivulle.

Turvallisesta eläinliikenteestä luennoitiin ”Ota koppi nautaterveydestä” -luentosarjan osissa ”ETT:n 10 periaatetta tautisuojauksesta” ja ”Turvallinen eläinliikenne – merkki päällä”. Luentosarjan yhteenvetona laadittiin myös [”Ota koppi nautaterveydestä” -esite](#).

Nasevassa kehitettiin tarttuvien tautien ilmoittamismenettelyjä mm. erityistilanne- ja tautisuojausohjeistusta päivittämällä.

TUOTTAJIEN JA ELÄINLÄÄKÄREIDEN KOULUTUS

Tuottajien ja eläinlääkäreiden koulutus

Nautatilojen kanssa työskentelevien eläinlääkäreiden koulutusta kehitettiin hankkeen aikana Ruokaketju 2. hankkeessa luotuun koulutusmalliin perustuen. Lisäksi luotiin edellytykset digitaalisen verkkokoulutuslujan rakentamiselle ETT:n verkkosivuille.

Helsingin yliopiston ja Ruokaviraston kanssa yhteistyössä järjestettiin webinaareja eläinlääkäreille lääkkeiden käyttötarpeiden vähentämiseksi ja vastuullisen mikrobilääkekäytön osalta.

Maidon ja naudanlihan tuottajille sekä sidosryhmille järjestettiin ”Ota koppi naudaterveydestä” -webinaarisarjan yhteydessä lääkkeiden hallittuun käyttöön liittyvä osio sekä osallistuttiin sidosryhmien järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Neuvojille suunnattiin oma webinaari koskien Nasevan käyttöä ja terveyslukitusta.

Tuottajien ja eläinlääkäreiden koulutus mm. tilatason tautisuojauksesta, antibioottien käyttötarpeen vähentämisestä ja Sikavan terveyslukituksesta on toteutettu webinaarien muodossa.

Nauta-aiheisia koulutuksia on järjestetty yhteensä kymmenen:

- Naseva asiantuntijatyön tukena 6.9.2021
- [Ota koppi naudaterveydestä-luentosarja](#)
 - o ETT:n 10 periaatetta tautisuojauksesta 29.9.2021
 - o Naseva – naudaterveydenhuollon kotipesä 6.10.2021
 - o Lääkkeiden käyttötarpeen vähentäminen 13.10.2021
 - o Turvallinen eläinliikenne – ”merkki päällä” 19.10.2021
 - o Rehuketjun tautisuojaus 27.10.2021
 - o Haittaeläimiltä suojautuminen 3.11.2021
 - o Ta ett grepp om nötboskapens hälsa 10.11.2021
- Hallittu lääkkeiden käyttö 19.5.2021 (yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Ruokaviraston kanssa)
- Lääkkeiden käyttötarpeen vähentäminen 13.10.2021 (yhteistyössä Ruokaviraston kanssa)

Sika-aiheisia koulutuksia on järjestetty yhteensä viisi:

- Hyvinvointi-indeksi tutuksi sikatuottajille
- Saparot kippuralle ja lääkitykset hallintaan –tuottajille (yhteistyössä HY:n kanssa)
- Sikava tutuksi tuottajille: Sikavan käyttö ja luokitusehdot
- Sikavan luokitusehdot ja eläinlääkärin rooli
- Siat yskii - mitä teen? -webinaari eläinlääkäreille (yhteistyössä HY:n kanssa)

TUOTTAJIEN JA ELÄINLÄÄKÄREIDEN KOULUTUS

Biocheck.UGent® -tautisuojausauditointien käytön edistäminen

Biocheck-koulutus

Eläinlääkäreille ja neuvojille suunnatuissa koulutuksissa on käyty läpi nauta- ja sikatilojen Biocheck.UGent®-tautisuojauksen tavoitteet, arviointilomake ja sen kysymysten tulkintaa. Lisäksi on esitelty Biocheck-tuloksia.

Hankkeessa on pidetty kolme suomenkielistä ja yksi ruotsinkielinen nautatilojen Biocheck.UGent®-arviointikoulutusta. Sikatilojen Biocheck.UGent®-arviointikoulutuksia on järjestetty hankeaikana kuusi kertaa. Siipikarjatilojen tautisuojauksen arviointia Biocheck.UGent® -auditointimenetelmällä edistettiin käytännössä tilatasolla kahden yhteistyöhankkeen kautta: kananmunantuotantotiloilla Suojaa SiKana -hankkeessa ja broilerikasvattamoissa ETT:n Tarikko-hankkeessa. Munintakanaloiden tautisuojauksen arviointikoulutus järjestettiin kerran. Eläinlääkäreille järjestettiin lisäksi siipikarjatilojen tautisuojausta ja sen arviointia sekä salmonellavalvontaa koskeva koulutus.

Tuottajille ja muille sidosryhmille on kerrottu nautatilojen Biocheck-arvioinneista neljässä tilaisuudessa. Suojaa SiKana -hankkeen kanssa yhteistyössä on pidetty sika-alan tautisuojaukseen liittyen viisi suomenkielistä, yksi ruotsinkielinen ja yksi englanninkielinen koulutus. Siipikarjatilojen tautisuojauksesta ja sen arvioinnista on luennoitu neljässä eri tapahtumassa tuottajille, eläinlääkäreille ja sidosryhmille. Lisäksi pidettiin RKH3-esityksiä siipikarjatilojen tautisuojauksesta ja sen arvioinnista kolmessa Suojaa SiKana -hankkeen järjestämässä webinaarissa.

Biocheck osaksi terveydenhuoltoa

Biocheck-arviointi liitettiin osaksi Naseva-järjestelmää. Nasevaan luotiin Biocheck -lomakepohjat lypsykarjojen, emotilojen ja vasikkakasvattamoiden tautisuojauksen arviointiin. Lisäksi toteutettiin rajapinta tiedon lähettämiseksi kansainvälistä vertailua varten Gentin yliopiston Biocheck-tietojärjestelmään. Biocheck -arviointitulosten yhteenvetotieto raportoidaan säännöllisesti hankkeessa toteutetun raportointimallin mukaisesti.

Vuosittainen Biocheck-arviointi liitettiin keväällä 2021 osaksi kansallisen tason ehtoja Sika-vassa. Kansallisen tason pitopaikassa Biocheck-arviointikäynti pitää tehdä 12 kk:n välein. Näin voidaan seurata tilan tautisuojauksen kehittymistä.

HANKKEEN TALOUS JA VAIKUTTAVUUS

Hankkeen talous ja vaikuttavuus

Ohjausryhmään kutsuttiin ETT:n jäsenorganisaatioiden ja keskeisten sidosryhmien asiantuntijoita. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Sinikka Hassinen (A-Tuottajat Oy/Nautasuomi Oy) ja varapuheenjohtajana Hanna Hamina (Suomen Siipikarjaliitto ry). Hankkeen ohjausryhmä kokoontui hankeaikana viisi kertaa.

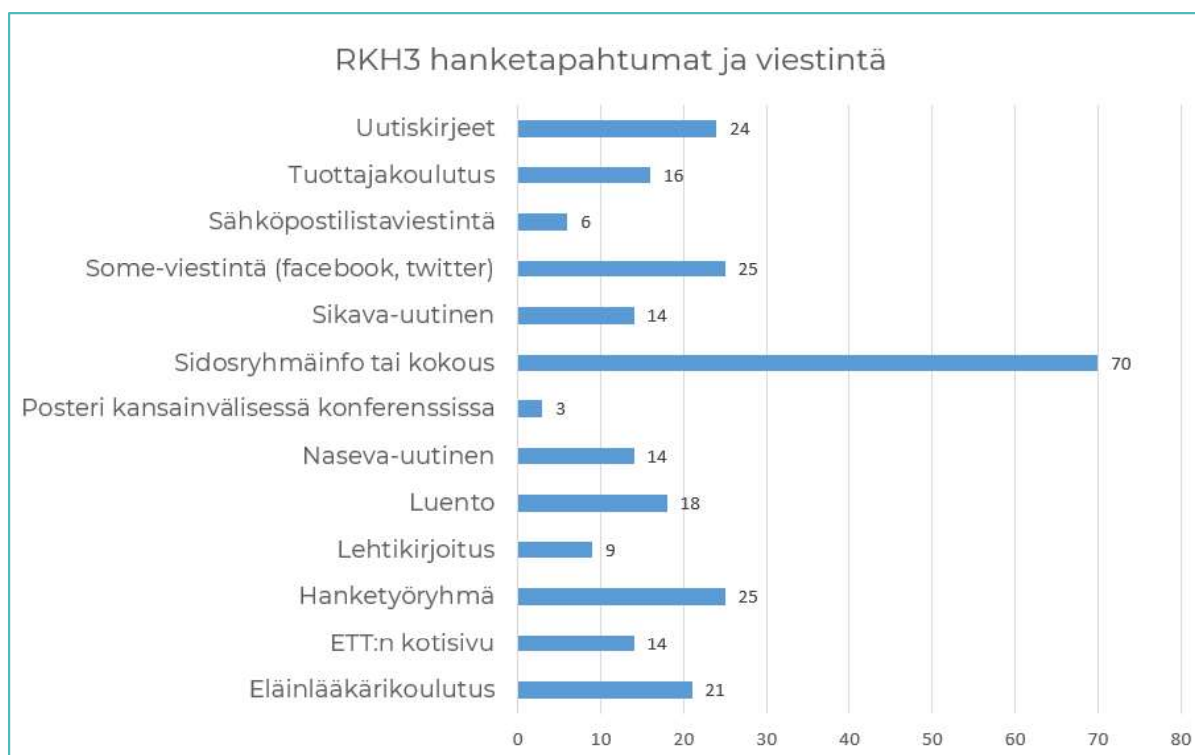
Hanketyöryhmiä toimi kaikkiaan seitsemän. Asiantuntijoiden näkemykset ja oman alan asiantuntijuus edesauttoivat hanketoimien onnistumista.

Ruokavirasto myönsi hankkeelle ruokaketjun toiminnan edistämämisen valtionavustusta 254 957,60 euroa ja omarahoitusosuus oli 63 739,40 euroa. Hankkeen hyväksytty budjetti oli 318 697,00 euroa. Hankkeen todelliset kustannuksiksi muodostui 336 663 euroa ja kustannukset ylittyivät 17 966 eurolla.

HANKKEEN KUSTANNUKSET 1.4.2020-31.7.2022	Budjetti yht 2020-2022	Kertymä 2020-2022
Palkkakustannukset	178963	200186
Palkkiot	1000	0
Matkakulut yhteensä	9689	3354
Ostopalvelut	110295	115710
Muut toimenpiteiden kustannukset	7350	3525
Hankkeen yhteiset muut kustannukset	2900	4303
Hankkeen yhteiset yleiskustannukset	8500	9583
YHTEENSÄ	318697	336663
Omarahoitusosuus ETT ry	63739	
MMM:n osuus (enint. 80% kust.)	254958	

Hankkeen [toimenpiteitä](#) esiteltiin sekä kansallisissa että kansainvälisissä seminaareissa ja asiantuntijatapahtumissa. Koulutuksista ja toteutuneista toimenpiteistä kerrottiin ETT:n uutiskirjeessä sekä Ruokaviraston Ruokaketjun uutiskirjeissä ja Tuottajakirjeissä. Myös ETT:n jäsenyritykset välittivät hanketapahtumia omien tuottajafoorumiensa kautta.

HANKKEEN TALOUS JA VAIKUTTAVUUS

Kuva 15: Hankeviestintää tehtiin monikanavaisesti ja -muotoisesti

Hankkeen tuottamat materiaalit:

<https://www.ett.fi/hankkeet/ruokaketjuhanke-3/>

Hankeyhteistyötä tehtiin mm. VN TEAS-, Suojaa SiKana- ja Tarikko-hankkeiden kanssa.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Hanke saavutti tavoitteensa hyvin ja kaikkien kolmen päätavoitteen toimenpiteet toteutuivat lähes kokonaan tai osittain. Todennettujen laaturjestelmien luomisessa maito- ja lihaketuille toteutuivat Nasevan laaturjestelmän sertifiointi ja eläinlääkäreiden auditoinnit, hyvinvointia kuvaavien mittareiden ja raportoinnin kehittäminen sekä vastuullisen antibioottien käytön edistäminen. Selvitystyö ja keskustelu Nasevan edellytyksistä kansalliseksi laaturjestelmäksi jatkuu hankkeen jälkeen. Tautisuojaus edistämiseksi toteutettiin yhteenveto salmonellasaneerauksista, julkaistiin haittaeläinoppaat, edistettiin Biocheckin käyttöönottoa nauta- sika- ja siipikarjailoilla sekä tehostettiin turvallisen eläinliikenteen tärkeyttä viestinnällisesti nautatiloilla. Tuottajien ja eläinlääkäreiden koulutuksessa nostettiin esille mm. toimenpiteitä antibioottien käytön vähentämiseksi ja tautisuojaus tason parantamiseksi.

HANKKEEN TALOUS JA VAIKUTTAVUUS

Hanke on toimenpiteillään edistänyt kotieläinten terveydestä ja hyvinvoinnista saatavan tiedon luotettavuutta ja saatavuutta. Nauta- ja sikatilojen terveydenhuoltojärjestelmät sekä siipikarjan hyvinvointia kuvaavien tietojen keruu ovat ainutlaatuisia. Kolmannen tason auditoimat, sertifioidut laatujärjestelmät varmistavat, että toiminnan laatua johdetaan, kehitetään, arvioidaan ja parannetaan. Tilalla tehtävä arjen eläinten terveydenhuolto-työ ei välity kuluttajalle ymmärrettävässä muodossa, joten viestintää tulee jatkossa kehittää. Muina kehittämiskohteina on keskusteluissa nostettu esille kirjausten sujuvuuden kehittäminen, tiedon laadun seuranta sekä raportoinnin automatisoinnin tärkeys.

ETT kiittää kaikkia hankkeen ohjausryhmän, työryhmien ja muiden tahojen asiantuntijoita yhteistyöstä hanketoimenpiteiden ja ruokaketjun edistämisen eteen tehdystä työstä.